

ОКЗ „ДНІПРОПЕТРОВСЬКЕ МЕДИЧНЕ
УЧИЛИЩЕ”

ТЕМА ЛЕКЦІЇ

ІНФУЗІЙНА ТЕРАПІЯ

АКТУАЛЬНІСТЬ ТЕМИ

акушерці потрібно добре орієнтуватись у питаннях трансфузіології та досконало володіти всіма методами інфузійнотрансфузійної терапії, з метою своєчасного визначення ускладнень , надання невідкладної допомоги для збереження життя породіллі та новонародженого.

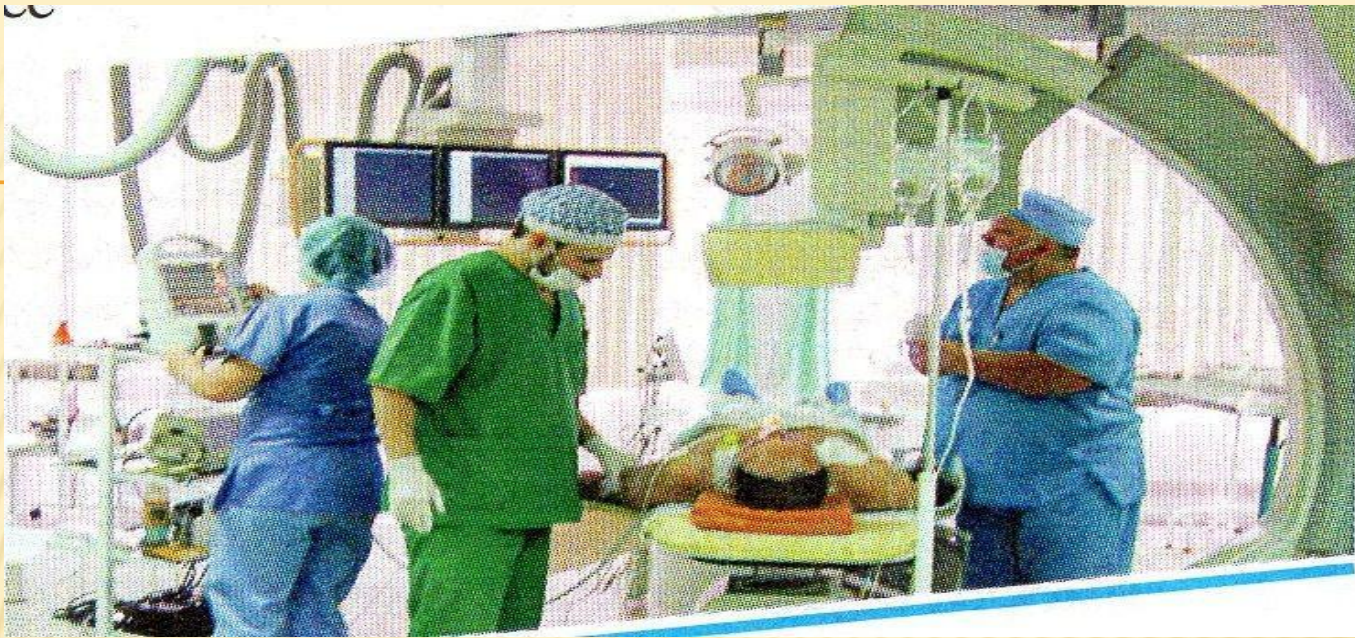

ПЕРЕЛИВАННЯ КРОВІ

Інфузійно-трансфузійна терапія - це метод цілеспрямованого впливу на фізіологічні властивості органів і систем, на морфологічний, біохімічний, функціональний склад крові і стан позаклітинної рідини та забезпечення механізмів гомеостазу за допомогою вливання або переливання крові, її компонентів, препаратів або різних рідин.

На теперішній час інфузійно-трансфузійною терапією в Україні займаються науково-дослідницький інститут комбустіології та переливання крові, обласні банки крові та відділення інтенсивної терапії, анестезіології та реанімації при клінічних лікарнях.

ОСНОВИ ІЗОСЕРОЛОГІЇ КРОВІ

групи крові:

Перша (I) група 0 (ав) - еритроцити не містять аглютиногенів. У сироватці крові наявні лише обидва аглютиніни (а і в), здатні аглютинувати еритроцити трьох інших груп.

Друга (II) група А (в) - еритроцити містять аглютиногени А, що аглютинуються сироватками тих груп, у яких є аглютинін а. У сироватці є аглютинін в, який аглютинує еритроцити крові, що містять аглютиногени В (група А₂ в).

Третя (III) група В (а) - еритроцити містять аглютиногени В, який аглютинуються аглютиніном в. Аглютинін а сироватки аглютинує еритроцити груп крові, що мають аглютиногени А.

Четверта (IV) група АВ (0) - еритроцити містять аглютиногени АВ і аглютинуються сироватками трьох попередніх груп крові. У сироватці крові цієї групи немає аглютинінів, тому вона не аглютинує еритроцити інших груп крові (А₂В₀).

ВИЗНАЧЕННЯ ГРУП КРОВІ

За допомогою стандартних сироваток. Всі стандартні сироватки залежно від групи крові мають своє кольорове маркування: I (Осів)- безколірна; II (Ав)- голуба; III (Ва)- червона; IV(АВО) - жовта, два титра 1:32, 1:64, серії всіх сироваток різні. Співвідношення крові і сироватки повинно бути 1:10. Змішавши кожну краплю крові з відповідною сироваткою, беруть цю пластину і погойдують потім залишають на 1-2хв, а потім знову погойдують. Спостереження проводять не менше 5хв, тому що можлива аглютинація. Через 3-4хв до крапель суміші сироватки з еритроцитами, де відбулася аглютинація, додають по 1 краплі 0,9% р-р натрію хлориду і продовжують спостерігати до 5хв.

У разі позитивної реакції в суміші з'являються видимі дрібні червоні зернята, які складаються зі склеєних еритроцитів.

У разі негативної реакції рідина весь час залишається рівномірно забарвленою і в ній не спостерігається зернистості.

За допомогою цоліклонів — цоліклон забарвлений у червоний-анти-А, в синій-анти-В. Визначення групи крові проводять при температурі +15-+25С. На тарілочку наносять дві краплі цоліклону анти-А та дві краплі цоліклону анти-В на протилежному боці. Поряд з цими краплями наносять краплю досліджуваної крові (0,01мл) в співвідношенні (1:10) і змішують окремими паличками.

Реакція аглютинації виникає в перші 3-5с і проявляється дрібними червоними крупинками. Спостереження слід вести 2,5хв.

У випадку позитивної реакції з обома цоліклонами, необхідно провести додаткове контрольне дослідження даного зразка крові. Для цього змішують 0,1мл 0,9% р-р натрію хлориду з 0,01мл досліджуваної крові. Відсутність аглютинації свідчить, що кров належить до IV (ABO).

ПОНЯТТЯ ТА ВИЗНАЧЕННЯ РЕЗУС-ФАКТОРА.

Резус фактор - це особливий антиген, який вперше був виявлений в еритроцитах мавп породи макаки. Він міститься у 85% людей, їх кров називають резус-позитивною (Rh⁺), у інших 15%) цей фактор відсутній-резус-негативна (Rh⁻) кров. При переливанні Rh⁺ крові людям із Rh⁻ кров'ю у них виробляються специфічні резус-антитіла, які викликають резус-конфлікт - називається імупірація крові, може розвинутись анафілактичний шок.

МЕТОДИКА ВИЗНАЧЕННЯ РЕЗУС-ФАКТОРА .

Визначення резус-належності крові проводять у два етапи:

- спочатку кров донорів досліджують стандартною сироваткою анти -D (Rho) або моноклональними реагентами анти-D-супер.
- потім кров, яка дала негативну реакцію з сироваткою анти-D (Rho), досліджують додатково із стандартними сироватками анти резус, що містять, окрім анти -D (Rho), антитіла анти-C (гЬ') і анти -E(rh'').

Антитіла анти - C(rh') і анти - E(rh'') можуть знаходитись у сироватці крові як у чистому вигляді, так і в суміші з антитілами анти - D (Rho).

Результати читають через 5хв. При наявності аглютинації досліджуваних еритроцитів із антирезусною сироваткою і відсутності реакції з контрольною резус-негативною сироваткою-кров резус-позитивна. При відсутності реакції аглютинації в обох сироватках - кров резус-негативна.

МЕТОДИ ГЕМОТРАНСФУЗІЙ

Пряме переливання крові - передбачає переливання крові безпосередньо від донора хворому без стадії стабілізації або консервування крові. Тільки таким шляхом можна перелити цільну кров.

Непряме переливання крові - здійснюють за допомогою системи одноразового користування з фільтром, до якої безпосередньо приєднується флакон; це і є основний метод переливання.

Обмінне переливання крові - часткове або повне видалення крові з кровоносного русла реципієнта з одночасним зміщенням її адекватною або більшою кількістю донорської крові. Основна мета цієї операції - видалення разом із кров'ю різних отрут, продуктів розпаду, гемолізу і антитіл.

Аутогемотрансфузія - переливання хворому власної крові. Його здійснюють після заготовлення і консервації власної крові у хворих перед великими операціями.

Реінфузія крові - є різновидом аутогемотрансфузії і полягає в переливанні хворому крові, яка витекла в ранові або серозні порожнини тала і знаходилась в них не більше 12 годин.

ТЕХНІКА ГЕМОТРАНСФУЗІЙ

Перед переливанням крові, кров нагрівають до кімнатної температури; збирають систему крапельного вливання рідини; з'єднують з флаконом та підключають до голки, введеної в вену хворого.

Кров зберігають в холодильнику при температурі - +4 +6С, залежно від рецепта стабілізатора, від 2 до 100 днів, 3 роки в замороженому стані.

ГЕМОТРАНСФУЗІЙНІ ЗАСОБИ

Назва засобу	Термін зберігання	Основні показання до застосування
<i>Кров консервована</i>	21-35 діб	крововтрата, шок
<i>Компоненти крові:</i>		
еритроцитарна маса	21 доба	крововтрата, шок
відмиті еритроцити	24 години	анемія
лейкоцитарна маса	24 години	агранулоцитоз
тромбоцитарна маса	24 години	тромбоцитопенія
свіжозаморожена плазма	при 20° – 6 міс. при 30° – 1 рік	крововтрата, шок, гіпопротеїнемія
суха плазма	3 роки	крововтрата, шок, гіпопротеїнемія
<i>Препарати крові:</i>		
альбумін 5,10, 15,20,30 %	5 років	гіпопротеїнемія
протеїн	5 років	гіпопротеїнемія
свіжозаморожений кріопреципітат	1 рік	відсутність VIII і XIII факторів згортання крові та гемофілії
сухий кріопреципітат	3 роки	відсутність VIII і XIII факторів згортання крові та гемофілії
імуноглобулін	3 роки	імунодефіцит
фібриноген	2 роки	гіпофібриногенемія
гемостатична губка	1 рік	місцевий гемостаз
тромбін	3 роки	місцевий гемостаз

ПОКАЗАННЯ ДО ПЕРЕЛИВАННЯ КРОВІ:

Абсолютні:

- гостра крововтрата (більше 20% ОЦК)
- з гемостатичною ціллю
- травматичний шок II - III ступенів

Відносні:

- хронічне малокров'я
- анемія
- продовжуючи кровотеча
- порушення загортальної системи крові
- зниження імунітету
- гнійно-септичні процеси
- авітамінози
- опікова хвороба
- інтоксикація
- променева хвороба
- зниження регенерації, реактивності
- непрохідність кишок

ПРОТИПОКАЗАННЯ ДО ПЕРЕЛИВАННЯ КРОВІ:

Абсолютні:

- гостра серцево-легенева недостатність
- набряк легень

Відносні:

- гострі тромбози
- гострі емболії
- гіпертонічна хвороба III ступеня
- захворювання нирок
- захворювання печінки
- розлади мозкового кровообігу
- алергічні захворювання (полівалентна алергія)
- бронхіальна астма
- десемінуючий туберкульоз
- ревматизм, ревматична пурпура
- інфаркт міокарда

УСКЛАДНЕННЯ ПРИ ПЕРЕЛИВАННІ КРОВІ:

1. Механічного характеру:

- повітряна емболія
- тромбоемболія
- флебіти, тромбофлебіти
- гостре розширення серця

2. Пов'язані зі зміною реактивності організму:

- післятрансфузійна гарячка
- алергічні реакції
- гемотрансфузійний шок
- цитратний шок
- пірогенні реакції
- анафілактичний шок

3. Трансмісійні ускладнення, пов'язані з інфікуванням хворого:

- гепатит В і С
- цитомегаловірусна інфекція
- сифіліс
- СНІД
- малярія
- токсоплазмоз
- бруцельоз

НЕВІДКЛАДНА ДОПОМОГА В РАЗІ УСКЛАДНЕННЯ ПРИ ГЕМОТРАНСФУЗІЇ

1. не виходячи голкою з вени промиваємо систему або ставимо нову
2. вводимо наркотичні анальгетики:
  - атропін
3. протишокові замінники:
  - реополіглюкіну
4. езінтоксикаційні препарати
5. серцеві глікозиди
6. сода 4%
7. еуфілін
8. гормони:
  - дексаметазон
9. сольові кровозамінники
10. сольові сечогінні
11. робимо двох сторонню блокаду
12. якщо вивести не вдалося через 1,5-2 години – повторити
13. якщо після цього не вдалося вивести, то хворого переводять на штучна нирка.
14. дати випити гарячий чай
15. обкласти хворого грілками

КРОВОЗАМІННІ ЗАСОБИ

- 1. Кровозамінники гемадинамічної дії**
- 2. Розчини дезінтоксикаційної дії**
- 3. Засоби для парантерального живлення**
- 4. Регулятори водно-електролітного та кислотно-основного станів**
- 5. Кровозамінники-гемокоректори**
- 6. Кровозамінники комплексної дії**

ОФОРМЛЕННЯ ПРОТОКОЛУ ПЕРЕЛИВАННЯ КРОВІ ТА ЇЇ КОМПОНЕНТІВ

відповідно наказу МОЗ України від 05.07.1999 р. за №164 «Переливання компонентів та препаратів крові»

Код форми за ЗКУД							
Код закладу за ЗКПО							

МОЗ УКРАЇНИ	Протокол переливання крові та її компонентів	МЕДИЧНА ДОКУМЕНТАЦІЯ ФОРМА № 0 0 3 - 5 / о Затверджено наказом МОЗ України 2 6 0 7 9 9 р. №1 8 4					
Найменування закладу							
Проведене переливання (чого)		місце переливання					
☐ первинне ☐ повторне	№		від	число	місяць	рік	
Прізвище, ім'я, по батькові хворого:						медична карта стаціонарного хворого №	

ПЕРЕДТРАНСФУЗІЙНИЙ ЕПІКРИЗ

ГЕМОТРАНСФУЗІЙНИЙ АНАМНЕЗ	АКУШЕРСЬКИЙ АНАМНЕЗ (жінки)	ОБ'ЄКТИВНІ ДАНІ			ПОКАЗАННЯ	МЕТА	МЕТОД								
ПЕРЕЛИВАННЯ рік ☐ крові ☐ плазми ☐ компонентів крові, плазми РЕАКЦІЇ: ☐ підвищення температури ☐ остида ☐ окропивниця ☐ анафілактичний шок	кількість вагітностей з них: абортів пологів народження дітей з жовтяницею ☐ мертвонародження ☐ наявність викиднів	<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 33%; border-right: 1px solid black; padding: 5px;"> шкіра ☐ звичайного кольору ☐ бліда ☐ гіперемована ☐ ціаноз </td> <td style="width: 33%; border-right: 1px solid black; padding: 5px;"> тони серця ☐ гучні ☐ приглушені ☐ глухі ☐ ритмічні ☐ екстрасистологія </td> <td style="width: 33%; padding: 5px;"> загальний стан ☐ задовільний ☐ середньої ступеня тяжкості ☐ тяжкий ☐ агональний АТ мм.рт.ст. </td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="padding: 5px; text-align: center;"> слизові блідо-рожеві рожеві інші </td> </tr> <tr> <td colspan="2" style="padding: 5px;"> частота пульсу уд. за 1 хв. </td> <td colspan="2" style="padding: 5px;"> Температура тіла °C </td> </tr> </table>	шкіра ☐ звичайного кольору ☐ бліда ☐ гіперемована ☐ ціаноз	тони серця ☐ гучні ☐ приглушені ☐ глухі ☐ ритмічні ☐ екстрасистологія	загальний стан ☐ задовільний ☐ середньої ступеня тяжкості ☐ тяжкий ☐ агональний АТ мм.рт.ст.	слизові блідо-рожеві рожеві інші			частота пульсу уд. за 1 хв.		Температура тіла °C		☐ шок ☐ кровотеча ☐ диспротеїнемія ☐ ДВЗ ☐ інфекції ☐ аплазія кісткового мозку ☐ коагулопатія ☐ цитопенічні ☐ хвороби ☐ інші (вписати)	☐ замісна ☐ гемодинамічна ☐ гемостатична	☐ непрямий ☐ прямий ☐ обмінний реінфузійний ☐ аутогемотрансфузійний ВИД ☐ крапельне ☐ крапельно-струмінне ☐ струмінне
шкіра ☐ звичайного кольору ☐ бліда ☐ гіперемована ☐ ціаноз	тони серця ☐ гучні ☐ приглушені ☐ глухі ☐ ритмічні ☐ екстрасистологія	загальний стан ☐ задовільний ☐ середньої ступеня тяжкості ☐ тяжкий ☐ агональний АТ мм.рт.ст.													
слизові блідо-рожеві рожеві інші															
частота пульсу уд. за 1 хв.		Температура тіла °C													

Після проведеної макроскопічної оцінки крові та її компонентів (відсутність гемолізу, бакзараження згустків) донора (прізвище, ім'я, по батькові)	ампула №	заготовлена (де)	число	місяць	рік	ВИЗНАНА	ПРИДАТНОЮ НЕПРИДАТНОЮ
---	----------	------------------	-------	--------	-----	---------	--------------------------

Після контрольної перевірки двома серіями стандартних сироваток

Після контрольної перевірки двома серіями стандартних сироваток						Перед переливанням виконані проби			
О	А	В	АВ	крив	має	Rh	На сумісність	су-міс-на	несу-міс-на
I	II	II	IV	хворого	групу				
				крив	має	Rh	групову індивідуальність	○	○
				донора	групу				

Під час переливання виконувалась проба на біологічну сумісність (струменем, тричі по 15 мл з інтервалом в 3-5 хвилин перелито 45 мл крові)

реакція була: неспокій важкість дихання
 прискорення пульсу біль в попереці
 зниження АТ почервоніле чи бліде обличчя

ВРАХУВАННЯ БІОЛОГІЧНОЇ ПРОБИ РЕАКЦІЇ НЕ БУЛО

ПЕРЕЛИВАННЯ

початок	ГОДИН	ХВИЛИН	В яку судину (внутрішньовенно)	в кількості	МЕТА	МЕТОД	ШЛЯХ	ВИД
					○ замісна	○ непрямий	○ внутрішньовенний	○ крапельне
закінчення				МЛ	○ гемодинамічна	○ обмінний	○ внутрішньоартеріальний	○ струмінне
					○ гемостатична	○ реінфузійний	○ внутрішньоаортальний	○ крапельно-струмінне
					○ аутогемотрансф.	○ внутрішньокістковий		

ПІСЛЯТРАНСФУЗІЙНИЙ НАГЛЯД *дів медсестри*

РЕАКЦІЯ	під час переливання	після переливання	Показник	Час огляду після переливання						УСКЛАДНЕННЯ:		
				1 година	2 години	3 години	4 години	5 години	6 години			
не було	○	○	Термометрія (°C)							1 – інфекційно-токсичний шок	4 – повітря емболія	<i>7 Втратили шок</i>
кропивниця	○	○	Пулс (уд. за 1 хв.)							2 – синдром масивної гемотрансфузії	5 – гостра серцево-судинна недостатність	
остуда	○	○	АТ (мм. рт. ст.)							3 – тромболія	6 – групова несумісність	
антифлактичний шок	○	○	Кількість сечі (мл)							Прізвище, ім'я, по батькові лікаря (повністю)		
			Мікроскопічна оцінка сечі							Прізвище, ім'я, по батькові медсестри (повністю)		
			Проба Бакстера							місце для наклеювання марки (етикетки)		

ВІДРИВНИЙ ТАЛОН після переливання передається для автоматизованого обліку	Прізвище, ім'я, по батькові хворого: <i>дів медсестри</i>						
	Медична карта стаціонарного хворого №	МАРКА № (етикетка)	Дата переливання		Код відділення	Код лікаря	Код ускладнення
			число	місяць	рік		

Благодарю за внимание!

Nunc plaudite!

by ~Hanshaim_Asel~